

Ályktunartillaga borgarfulltrúa Sjálfstæðisflokks vegna áfengisverslunar

Borgarstjórn skorar á Alþingi að afnema einokun ríkisins á áfengissölu, ekki síst vegna þess að aukið frelsi í smásöluverslun með áfengi mun styðja við hverfisverslun og efla nærþjónustu í hverfum Reykjavíkur. Styður slík þróun við markmið aðalskipulags Reykjavíkur um sjálfbær hverfi en verslun með áfengi í hverfisverslunum mun gera umhverfi daglegrar verslunar hverfisvæddara, með sjálfbærum og umhverfisvænum hætti.

Greinargerð

Með aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 (AR2010-2030) hefur borgin sett sér markmið um aukna hverfisverslun og sjálfbærni hverfa. Leggur aðalskipulagið áherslu á að dagvöru- og matvöruverslanir verði staðsettar innan hverfa enda dragi slíkt úr þörf fólks til að ferðast með bifreið. Er það skýrt markmið AR2010-2030 að efla verslun og þjónustu innan íbúðarhverfanna þannig að sem flestir geti nýtt sér daglega verslun og þjónustu fótgangandi eða hjólandi. Almennu verði dregið úr vegalengdum að vinnu eða þjónustu. Tilgangur slíkra markmiða er að gera hverfin sjálfbærari, ýta undir fjölbreyttara mannlíf innan þeirra, styðja við vistvænar samgöngur og létta á umferðarálagi.

Þessi markmið koma einkum fram í kaflanum um *Kaupmanninn á horninu*. Þar segir m.a.: „Í hverjum borgarhluta og hverju hverfi skal vera hverfiskjarni og nærþjónustukjarni, þannig að dagleg verslun og þjónusta sé í sem mestri nálægð við íbúana og sem flestum gert kleift að versla, fótgangandi eða hjólandi, innan síns hverfis.“ (bls. 169). Þar segir einnig: „Matvöruverslanir og aðrar dagvöruverslanir verði fyrst og fremst staðsettar innan skilgreindra borgarhlutakjarna, hverfiskjarna og nærþjónustukjarna. Minni dagvöruverslanir geta einnig verið heimilar við aðalgötur innan íbúðarhverfa.“ (bls. 169). Í markmiðum í kaflanum *Vistvænni samgöngur* segir enn fremur: „Skipulag byggðar leiði til styttri vegalengda, dragi úr ferðaþörf og þörf fyrir umfangsmikil samgöngumannvirki.“

Þann 5. desember 2014 veitti umhverfis- og skipulagssvið Reykjavíkur umsögn um áfengisfrumvarp sem miðaði að auknu frelsi á áfengismarkaði. Í umsögninni þótti óumdeilt að bætt aðgengi að algengri neysluvöru líkt og áfengi, með þeim hætti að fleiri gætu nálgast vöruna án bifreiðar, samræmdist vel þeim markmiðum aðalskipulags að gera hverfi borgarinnar sjálfbærari.

Áfengi er algeng neysluvara og eru innkaup á því hluti af neyslumynstri fjölda borgarbúa. Illa staðsettar áfengisverslanir ríkisins leiða til þess að fólk ferðast utan hverfis í leit að vörunni. Í umsögn umhverfis- og skipulagssviðs sagði einnig eftirfarandi:

„Bætt aðgengi að þessum neysluvarningi, í formi fjölgunar staða sem hægt er að gera innkaup á áfengi, samræmist því vel þeim markmiðum sem gerð er grein fyrir hér að ofan. Í Reykjavík eru aðeins 7 vínbúðir og eru 17.300 íbúar um hverja búð. Til samanburðar eru 2.300 íbúar í baklandi vínbúðarinnar í Hveragerði. Íbúar í Reykjavík sem eru í göngufæri (400 m) við þessar 7 vínbúðir, auk búðarinnar á Eiðistorgi, eru aðeins 3.500. Vínbúðirnar eru heldur ekki markvisst staðsettar í grennd við kjarna sem þjóna ákveðnum hverfum eða borgarhlutum. Til samanburðar eru yfir 50.000 Reykvíkingar í göngufæri við matvörubúð sem selur neysluvarning í öllum helstu vörflokkum, sem þó getur ekki talist ásættanlegt hlutfall.“

Í dag fer áfengissala fram á einokunarmarkaði. Helstu rökin með einokun ríkisins á áfengissölu byggja á lýðheilsusjónarmiðum. Þar virðist gleymast að ríkiseinokun er ekki besta leiðin til að lágmarka skaðleg áhrif áfengisneyslu. Undanfarin ár hefur aðgengi að áfengi aukist með

fjölgun áfengisverslana og lengdum opnunartíma. Samt sem áður hefur áfengisneysla ungmenna dregist verulega saman. Það er afleiðing af árangursríkustu leiðinni, forvarnarstarfi, ekki takmörkun á einstaklingsfrelsi og atvinnufrelsi.

Reynslan af íslenskum smásölumarkaði hefur sýnt að aukið frelsi í verslunarrekstri stuðlar að kjarabótum fyrir neytendur enda einkaaðilar betur til þess fallnir að stunda atvinnurekstur en hið opinbera. Hið opinbera ætti því ávallt að láta af rekstri sem einkaaðilar geta sinnt með hagkvæmari hætti.

Reglulega liggur fyrir Alþingi svokallað áfengisfrumvarp, í einni eða annarri mynd, en það miðar ávallt að því að auka frelsi í smásöluverslun með áfengi. Nú liggur fyrir þinginu nýtt áfengisfrumvarp, umræðu um frumvarpið er ekki lokið og því ekki útséð um endanlega útfærslu. Þó er ljóst, enn sem fyrr, að verslun með áfengi í hverfisverslunum mun sannarlega stuðla að því markmiði aðalskipulags að gera umhverfi daglegrar verslunar hverfisvæddara, með sjálfbærum og umhverfisvænum hætti. Því hlýtur vilji borgarstjórnar að standa til þess að stuðla að framgangi markmiða aðalskipulagsins og hvetja Alþingi til að auka frelsi á áfengismarkaði.